

בזמן הביאה. ג. אם שהתה מעט כדי שתרד מן המיטה ותבדוק, ומצאה דם, זהו הנקרא 'לאחר זמן', והבעל טמא מספק ופטורים מן הקרבן. ד. נמצא לאחר פרק זמן זה, והוא הנקרא 'אחר אחר', נחלקו בו רבי עקיבא ורבנן אם מטמאת את בועלה למפרע מעת לעת משעה שמצאה או לא.

אָמְרוּהוּ רַבֵּנּוּ קָמִיָּה דְּרַב חֲסִידָא, וּבִירְרוּ בְּמָנָן – כּפִי אִיזוּ שִׁיטָה יֵשׁ מִקּוּם לַחֲשׁוֹשׁ זֶה שֶׁתִּמְצָא דָם בְּבִדְקָהּ שֶׁאֲחֵר בִּיאָה וְיִטְמָא הַכֶּהֱן גְּדוֹל מִסֶּפֶק לִמְפָּרַע, בְּרַבִּי עֲקִיבָא, דְּאָמַר נָדָה מְטַמָּא אֶת בּוֹעֶלָהּ לִמְפָּרַע אִם אֵם מִצָּאָה דָם זֶמַן רַב לֵאחֹר הַבִּיאָה וְ'אֲחֵר אֲחֵר', וְלִכְךָ חֲשׁוֹשׁ אִם בִּכְהֵן גְּדוֹל מִשּׁוּם כֵּךְ לִהְפָּרִישׁוּ אִם מֵאֲשֶׁתּוֹ. דְּאִי בִשְׂטִית רַבֵּנּוּ, הָאֵא אָמְרִי אֵין אִשָּׁה הַמוּצֵאת דָם נָדָה לֵאחֹר תִּשְׁמִישׁ מְטַמָּא אֶת בּוֹעֶלָהּ לִמְפָּרַע, וּלְפִי דְבִרְיָהּ אֵין טַעַם לִהְפָּרִישׁ אֶת הַכֶּהֱן גְּדוֹל מֵאֲשֶׁתּוֹ, שֶׁהִרִי אִם אֵם תִּמְצָא דָם לֵאחֹר תִּשְׁמִישׁ לֹא יִטְמָא בַּעֲלָהּ לִמְפָּרַע. דְּאָמַר לְהוּ רַב חֲסִידָא, אֲפִילוּ תִּימְרוּ בְּרַבֵּנּוּ, מִכֵּל מִקּוּם יִשְׁנוּ לַחֲשׁוֹשׁ זֶה, שֶׁכֵּן עַד כָּאֵן לֹא פָּלְגִי רַבֵּנּוּ עֲלֵיהּ דְּרַבִּי עֲקִיבָא אֱלָא בְּהִרְחִיקָה בְּדִיקָתָהּ בְּשִׁיעוֹר זֶמַן גְּדוֹל שֶׁל אֲחֵר אֲחֵר וְלֵאחֹר שִׁיעוֹר 'אֲחֵר זֶמַן'. אֲכָל בְּהָד אֲחֵר – שֶׁלֹּא נִתְעַכְכּהּ הִרְבֵּה וּבִדְקָה בְּתוֹךְ זֶמַן שֶׁתִּרְדַּם מִן הַמִּיטָה וּתְבַדֹּק וְשֶׁהָיָה נִקְרָא 'אֲחֵר זֶמַן'. מִלּוּד לִיָּה רַבֵּנּוּ לְרַבִּי עֲקִיבָא שֶׁאִם בּוֹעֶלָה טִמְא לִמְפָּרַע מִסֶּפֶק, וְלִכְךָ מִפְּרִישִׁים אֶת הַכֶּהֱן גְּדוֹל מֵאֲשֶׁתּוֹ שֶׁמֵּא תִּמְצָא סֶפֶק נָדָה כְּשֶׁתְּבַדֹּק לֵאחֹר זֶמַן.

אָמַר רַבִּי יוֹדָא, שְׂמַע מִיָּנָה – מוֹזָה שְׂדֵי לִהְפָּרִישׁ אֶת הַכֶּהֱן מֵאֲשֶׁתּוֹ שִׁבְעַת יָמִים מִחֲשׁוֹשׁ שֶׁמֵּא תִּמְצָא אֲשֶׁתּוֹ סֶפֶק נָדָה לֵאחֹר הַבִּיאָה, לְמִדֵּים שְׁבוּעָל נָדָה אֵינִי בְּנִדָה לַגִּמְרִי, וְטוֹבֵל אִם בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מִבְּעוֹד יוֹם, וְאִינוּ צָרִיךְ לְהִמָּתֵן עַד סוֹף יוֹם הַשְּׁבִיעִי כִּנְדָה שְׁטוּבֵלָת רַק בְּעֵרֵב בְּתוֹם שִׁבְעַת יָמִי טוֹמְאָתָהּ, וְלִכְךָ דִּי בִּפְרִישָׁה זֶה. דְּאִי אָמְרַת בּוֹעֵל נָדָה דִּינוּ בְּנִדָה לַגִּמְרִי, הִרִי יֵשׁ לַחֲשׁוֹשׁ שֶׁמֵּא יִבּוֹא עַל אֲשֶׁתּוֹ בְּתוֹחִילָת לַיִל יוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַפְּרִישָׁה, וְתִמְצָא סֶפֶק נָדָה, וְאִזּוּ אֵימַת מְכִיל – מִתִּי יוֹכֵל לְטוֹבֵל, רַק בְּלִילִיָּא – בְּלִיל יוֹם הַכִּיפּוּרִים, שֶׁהוּא סִיּוּם הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לְטוֹמְאָתוֹ, וְהִרִי אִם כֵּן לְמִחְרָא בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים חֵיב עֲבִיד עֲבוּדָה – כִּיצַד יַעֲבֹד בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֶת עֲבוֹדוֹת הַיּוֹם, וְהָאֵא בְּעַד אֲחֵר הַטְּבִילָה הָעֶרֶב הַשְּׂמִינִי, וְכֵל זֶמַן שֶׁלֹּא שִׁקְעָה הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים דִּינוּ כְּטוֹבֵל יוֹם הָאֲסוּר לִיגַע בְּקִדְשִׁים וּלְכַסּוֹס לְמִקְדָּשׁ וּלְעִבּוֹד בּוֹ. אֱלָא לֹא שְׂמַע מִיָּנָה, בּוֹעֵל נָדָה אֵינוּ בְּנִדָה, וְאִם שִׁטְמָא שִׁבְעַת יָמִים כִּנְדָה יוֹכֵל לְטוֹבֵל אִם בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁהוּא עֵרֵב יוֹם הַכִּיפּוּרִים, וּבְלִיל יוֹם הַכִּיפּוּרִים מִעֲרִיב שִׁמְשׁוֹ וְכִשֶּׁר לְעִבּוּדָה.

דוּחָה הַגִּמְרָא: רַב שִׁמְיָא מִנְּהֲרֵדְעָא אָמַר, אֲפִילוּ תִּימָא בּוֹעֵל נָדָה בְּנִדָה עֲצֻמָּה וְטוֹבֵל רַק בְּלִילָה בְּסִיּוּם שִׁבְעָה יָמִים, עֲדִינן יֵשׁ לוֹמַר דְּמִפְּרִישֵׁין לִיָּה כִּבְר בְּב' תַּשְׁרִי שְׂעָה אֶחָת כְּסוּד לְשִׁקִּיעַת הַחֶמֶץ שֶׁל ג' בְּתַשְׁרִי, וּמִסְתַּיִּמִּים יָמִי טוֹמְאָתוֹ בְּב' בְּתַשְׁרִי, וְטוֹבֵל בְּלִיל ט' תַּשְׁרִי, וּלְמַחֲרָת בְּלִיל יוֹם הַכִּיפּוּרִים מִעֲרִיב שִׁמְשׁוֹ וְכִשֶּׁר לְעִבּוּדָה.

מִקְשָׁה הַגִּמְרָא: מִיתִיב, שֶׁנִּינוּ בְּרִייתָא, כֵּל טוֹמְאִים שֶׁהֵם חֵיבִי מְכִילוֹת, מְכִילָתָן אִם בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְאִינֵם צָרִיכִים לְהַשְׁתָּא חֵיבִי טְבִילָתָן עַד הַלֵּילָה, אִלּוּם נָדָה וְיִזְלָתָה מְכִילָתָן רַק בְּלִילָה לֵאחֹר תוֹם יָמִי טוֹמְאָתָן. וּמִשְׁמַע שְׁדוּקָא נָדָה עֲצֻמָּה אֵין – אֲבָן טְבִילָתָהּ רַק בְּלִילָה, אֲבָל בּוֹעֵל נָדָה לֹא צָרִיךְ לְהִמָּתֵן לְלִילָה, אֲלָא יוֹכֵל לְטוֹבֵל אִם בְּיוֹם, וּמִדּוּעַ אִמַּר רַב שִׁמְיָא שְׁבוּעָל נָדָה טְבִילָתוֹ בְּלִילָה כְּדִין נָדָה. מִתַּרְצָת הַגִּמְרָא: מָה שִׁכְתָּבָה הַבְּרִיתָא שֶׁנִּדָה טְבִילָתָה בְּלִילָה, כּוּוֹנְתָהּ נָדָה וְכָל דְּאֵתִי מְרַבֵּינָא, וְאִם בּוֹעֵל נָדָה דִּינוּ כְּמוֹהוּ, שֶׁהִרִי דִין טוֹמְאָתוֹ נִלְמַד מִמֶּנָּה.

מִקְשָׁה הַגִּמְרָא: מִיתִיב, שֶׁנִּינוּ בְּמִשְׁנָה, בְּעַל קָרִי – מִי שִׁינָא מִמֶּנּוּ שִׁכְתָּב זֶרַע, דִּינוּ בְּמִנְעַע שְׂרָץ – כְּמִי שֶׁנִּגַּע בְּשִׂרְךָ, וְאִילוּ בּוֹעֵל נָדָה דִּינוּ בְּמִטָּא מֵת. סְבוּרָה הַגִּמְרָא לוֹמַר, מָאִי לֹא הָשׁוּ דִּינֵיהֶם לְעֵנִין מְכִילָה, שֶׁבַע קָרִי טוֹבֵל בְּיוֹם טוֹמְאָתוֹ כְּדִין אָדָם שֶׁנִּטְמָא בְּשִׂרְךָ (וְשִׁטְמָא יוֹם אַחֲדוֹ), וְאִילוּ בּוֹעֵל נָדָה טוֹבֵל בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי לְטוֹמְאָתוֹ כְּטִמְאָה מֵת (וְשִׁטְמָא שִׁבְעָה יָמִים). וּמִבּוֹרָא שְׁבוּעָל נָדָה טוֹבֵל אִם בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּדִין טִמְאָה מֵת, וְשֶׁלֹּא כְּדִבְרֵי רַב שִׁמְיָא. מִתַּרְצָת הַגִּמְרָא: לֹא, הַשְׁוֵאת הַדִּינִים הֵיאָר רַק לְעֵנִין מִיָּנָה, שֶׁבַע קָרִי וְטִמְאָה שְׂרָץ שׁוֹיִם שְׁטוֹמְאָתָם יוֹם אַחֵד וְדִרְגַּת

משיבה הגמרא: הסובר כן אָמַר לָךְ, שהפסוק והוא האמור בעשיית המילואים שמחלק בין חגירת האבנט של אהרן לבניו, לא בא ללמד כיצד היה סדר הלבשה אלא להורות דבר אחר, שאֲכַנְטוּ שֶׁל בְּהֵן גְּדוֹל שְׁלוּבֵשׁ כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה הַעֲשׂוֹי מִכְּלָאִים צִמְר וּפִשְׁתָן, לֹא זֶה הוּא – אִינוּ כְּמוֹ אֲכַנְטוּ שֶׁל בְּהֵן הַדְּיוּמָה, אֲלָא אֲבַנְטוּ שֶׁל כֶּהֱן הַדְּיוּט עֲשׂוֹי מִפִּשְׁתָן לְבַד לֹא צִמְר, וּלְפִיכָךְ חִילַק הַכְּתוּב בֵּין הָאֲבַנְטִים לְרִמּוֹ שְׁאִינֵם שׁוֹיִם.

שואלת הגמרא: וְלִמָּנָן דְּאָמַר שֶׁאֲהֵרִין הוֹלֵבֵשׁ בָּאֲבַנְט עִם שֹׂאֵר בְּגָדָיו וְאֲחֵר כָּנָף הוֹלֵבֵשׁ בְּנִי, וְהַכְּתִיב בְּפָרֶשֶׁת צִוּוּ הַמִּילּוּאִים וְיִחְגְּרֵת אֹתָם אֶכְנָס וְכָנִי' וּמִשְׁמַע שְׁצִירָךְ לַחְגוֹר אוֹתָם בִּיחָד. משיבה הגמרא: אָמַר לָךְ, הַפֶּסֶק הַהוּא – 'וְחָגְרָת אוֹתָם אֲבַנְט אַהֲרִן וּבְנָיו' אִינוּ מוֹרָה סֹדֵר הַלְבִישָׁה, אֲלָא קָא מְשַׁמַּע לָן דִּין אַחֵר, שֶׁאֲכַנְטוּ שֶׁל בְּהֵן גְּדוֹל הַעֲשׂוֹי מִכְּלָאִים, וְזֶה גַם אֲכַנְטוּ שֶׁל בְּהֵן הַדְּיוּמָה שֶׁאִם הוּא מִכְּלָאִים, וְלִכְךָ כָּלֵלִם הַכְּתוּב כֹּאחַת לְרִמּוֹ שֶׁאֲבַנְטֵיהֶם שׁוֹיִם. וּמַעַתָּה בְּמִקְרָאוֹת שִׁבְעִינָן הַעֲשִׂיָּה שֶׁנִּאֲמַר וְיִחְגְּרֵת אוֹתוֹ אֶכְנָס, וְלֵאחֲרָיו נִאֲמַר וְיִחְגְּרֵת אוֹתָם אֲבַנְט, לָמָּה לִי חֵלֶק בֵּין חִגְרֵת הָאֲבַנְטִים שֶׁל אַהֲרִן לְשֶׁל בְּנָיו, אֲלָא שְׂמַע מִיָּנָה לְלַמַּד עַל סֹדֵר הַלְבִישָׁה, אֲהֵרִין וְאֲחֵר כָּנָף בְּנִי, וְלֹא חֲגַרֵם בְּבֵת אַחַת.

חוזרת הגמרא לדון בדברי הסובר שמשא חגר באבנט את אהרן ובניו בבת אחת. שואלת הגמרא: וּכְכָת אֶחָת מִי מְשַׁבְּחָת לָךְ, וְכִי יִתְכֵן שִׁמְשָׁה לְבַדּוֹ הַלְבִישׁ אֶת אַהֲרִן וְאַרְבַּעַת בְּנָיו בְּבֵת אַחַת. משיבה הגמרא: לֹא צָרִיךְ דְּאָקִידָא, כְּלוּמַר, וְדֹאִי חֲגַרֵם בָּאֲבַנְט זֶה אַחֵר זֶה וְהַקִּידִים אַהֲרִן וּבְנָיו, וּבְבֵת אַחַת הַכוּוֹנָה שֶׁהַלְבִישָׁם אֶת הָאֲבַנְטִים בְּבֵת אַחַת בְּלֹא הַפֶּסֶק שֶׁל הַלְבִישָׁת בְּגַד אַחֵר. וְכֵן עֲשֵׂה מִשָּׁה, הַלְבִישׁ לַאֲהֲרִן שִׁבְעַת בְּגָדָיו חוּץ מֵהָאֲבַנְט, וּלְבָנָיו הַלְבִישׁ שְׁלֹשָׁה בְּגָדִים, וְאִזּוּ הַשְּׁלִים לַאֲהֲרִן וּבְנָיו אֶת הָאֲבַנְטִים. וְהַחֲלוּק עֲלֵיו סוֹבֵר, שֶׁהַלְבִישׁ לַאֲהֲרִן כְּתוּנָה, אֲבַנְט, מַעִיל, וְכֵן הֵלָא כְּסֹדֵר הַכְּתוּב בְּפִסְקוֹי הַעֲשִׂיָּה הַמוּבָאִים לַעִיל, וְאַחֲרָיִךְ כֵּךְ הַחֵל לְהַלְבִישׁ לְבָנָיו אֶת אַרְבַּעַת בְּגָדֵיהֶם.

שנינו במשנה: שבעת ימים קודם יום הכיפורים מְפָרִישִׁין בְּהֵן גְּדוֹל וְכו' מִבֵּיתוֹ. מְבַרְרָת הַגִּמְרָא: לָמָּה מְפָרִישִׁין אוֹתוֹ. הַגִּמְרָא תִּמְחָה: וְכִי צָרִיךְ לְבַרֵר לָמָּה מְפָרִישִׁין, הֵלָא הִטַּעַם לִכְךָ בְּרַקְאֲמִירָן לַעִיל שֶׁנִּחְלָקוּ בֹזֶה הָאֲמוּרָאִים, אִי לְרַבִּי יוֹחָנָן (לַעִיל ג) בְּרִיאַת לִיָּה – כְּפִי הַלִּימוּד שִׁישׁ לוֹ מִמֶּה שֶׁמִּצִּינוּ בְּשִׁבְעַת יָמִי הַמְּלּוּאִים שֶׁהוֹפְרָשׁוּ אַהֲרִן וּבְנָיו לְאוּחֵל מוֹעֵד, וְאִי לְרַבִּי לִקְשׁ (לַעִיל ג) בְּרִיאַת לִיָּה שְׁלֹמִידִים זֹאת מִהַפְרָשֶׁת מִשָּׁה בְּסִינִי שֶׁהֶעֱנָן כִּיסָה אוֹתוֹ קוֹדֵם כְּנִיסָתוֹ לְמַחֲנֵה שְׁכִינָה, וְאִם כֵּן מָהִי הַשְׁאֵלָה 'לָמָּה מִפְּרִישִׁין'. משיבה הגמרא: הֵבִי קְאָמַר – כֵּךְ כּוּוֹנֵת הַמִּקְשָׁן לְבַרֵר, מִפִּיָּתוּ וְ– מֵאֲשֶׁתּוֹ לָמָּה פִּירֵשׁ, אִם שְׁצִירָךְ הוּא לְפָרוֹשׁ לְשִׁשְׁכַת פְּרַהֲדִירָן, מִכֵּל מִקּוּם מִדּוּעַ אֵין יוֹכֵלָה הֵיאָ לְבּוֹא עִמּוֹ לִשְׁם.

מבארת הגמרא: תִּנְיָא, רַבִּי יְהוֹדָה בֶּן בְּרַחְמִיָּה אָמַר, הִטַּעַם לִכְךָ, שְׂמַא תִּמְצָא אֶשְׁתִּי כְּסָף נָדָה, וְיָבֵא עֲלֵיהּ, וְיִהְיֶה טִמְא שִׁבְעָה יָמִים כְּדִין בּוֹעֵל נָדָה, וְלֹא יוֹכֵל לְעִבּוֹד בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. מִקְשָׁה הַגִּמְרָא: אֲמַי בְּרִישִׁיעִי עֲקִינָן – הָאֵם בְּרַשְׁעִים אֲנוּ עוֹסְקִים שִׁישׁ לַחֲשׁוֹשׁ שֶׁמֵּא יִבּוֹא עַל אֲשֶׁתּוֹ כְּשֶׁהִיא סֶפֶק נָדָה. מִתַּרְצָת הַגִּמְרָא: אֱלָא חוֹשְׁשִׁים שְׂמַא יָבֵא עַל אֶשְׁתּוֹ כְּשֶׁהִיָּתָה טְהוֹרָה, וְתִמְצָא כְּסָף נָדָה – תִּמְצָא דָם עַל הַסִּדִּין שֶׁקִּנְחָה בּוֹ אַחֵר תִּשְׁמִישׁ, וְלֹא יִהְיֶה יָדוּעַ אִם בְּשִׁעַת בִּיאָה כִּבְר הִיָּה בֵּה דָם זֶה אוֹ לֵאחֲרָיִךְ מִכֵּן, וְטִמְאָה הוּא מִסֶּפֶק כְּדִין בּוֹעֵל סֶפֶק נָדָה, וְאִינוּ יוֹכֵל לְעִבּוֹד בְּמִקְדָּשׁ. וְלִכְךָ תִּיקְנוּ אִם יִטְמָא מֵאֲשֶׁתּוֹ שִׁבְעָה יָמִים קוֹדֵם יוֹם הַכִּיפּוּרִים, שֶׁקוֹדֵם לִכְךָ אִם יִטְמָא יַעֲלֶה לוֹ טְהֻרָתוֹ שִׁבְעַת יָמִי הַפְּרִישָׁה.

להבנת המשך הגמרא יש להקדים. המשנה במסכת נדה (יד.) מבארת שדרך בנות ישראל לקנח ולבדוק אחר תשמיש, ואם נמצא דם ישנם ארבעה חילוקי דינים: א. נמצא על העד שקינח האיש, ודאי היה דם בשעת ביאה ולפי שאין דרך האיש שיצא ממנו דם, וטמאים שבעה וחייבים קרבן. ב. ונמצא על העד שלה כשבדקה מיד ממש וזה נקרא 'אותיות' שהוא מיד בלשון יוֹתִין, טמאים שבעה, לפי שדאי התחיל כבר הדם לצאת מעט קודם לכן

המשך ביאור למס' יומא ליום חמישי עמ' א

1 טומאתן ראשון לטומאה, ואילו בועל נדה וטמא מת שוים
2 שטמאים שבעה ודרגת טומאתן אב הטומאה.
3 שואלת הגמרא: מדוע הוצרכה המשנה לתלות בועל נדה בטמא
4 מת לענין גדרי טומאתם, הלא דין טומאתן כהדיא כתיב כהו –
5 מקראות מפורשים מצינו בתורה ללמד על בועל נדה בלחוד ועל

6 טמא מת בלחוד שטומאתן שבעה ימים, הֲאִי – בועל נדה טומאת
7 שבעה כתיב ביה, שנאמר (ויקרא טו כד) 'וְאִם שָׁכַב יִשְׁכַּב אִישׁ אֶתָּה
8 וגו' וְטָמֵא שְׁבַעַת יָמִים, וְהֵאִי – טמא מת טומאת שבעה כתיב ביה,
9 שנאמר (במדבר יט טז) 'וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע וְגו' בַּחֲלָל חָרַב אוֹ בַּמֵּת וְגו'
10 יִטָּמֵא שְׁבַעַת יָמִים'.

יומא דף ו עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום חמישי) קלג

משום שכל קרבנות יום הכיפורים דין קרבן ציבור יש להם לפי שקבוע להם זמן, ומותר לטמא מת לעבוד בהם. רבינא אמר, אין זה ראיה, שכן אפילו תימא טומאת המת דחיה היא בצבור, ואינה בגדר היתר גמור, ולכתחילה יש לחזור אחר אופני הקרבה בטהרה ולהמנע להקריב בטומאה, מכל מקום לא הצריכו להפריש את הכהן גדול קודם יום הכיפורים מכל אדם, משום שטומאת המת לא שכיחא – אינו מצוי שימות באהלו אחד מן הבאים שם, ולא חששו לה חכמים, ואילו טומאת ביתו – בועל נדה שכיחא יותר ממנה, ולכן חששו לה חכמים ותיקנו להפרישו מאתו. הגמרא מביאה את מחלוקת האמוראים בדין טומאת מת אם הותרה בציבור או רק דחיה: אי תמא, טומאת המת – כאשר הכהן הוא טמא מת, רב נחמן אמר, הותרה היא עבודתו לכתחילה בקרבן ציבור וכהיתר גמור. ורב ששת אמר, דחיה היא – האיטור עבודה בטומאה רק נדחה בצורך הקרבת קרבן ציבור, ואינו היתר גמור, ולכן יש לחזור להקריב בטהרה ולהמנע מהקרבה בטומאה. הגמרא מביאה שתי דעות בביאור שיטתם של רב נחמן ורב ששת. דעה ראשונה: היכא דאיכא – כשיש גם כהנים טמאין וגם מהורין ביה הוא בית אב שבמשמרת העבודה באותו יום, כולי עלמא לא פליגי ואף רב נחמן מודה לזה. מהורין עבדי עבודה והטמאין לא עבדי. כי פליגי – אימתי נחלקו רב נחמן ורב ששת, באופן שאין במשמרת של אותו היום כהנים טהורים, אם יש צורך לאהדורי ולאתוי – לחזור ולהביא כהנים מהורין ממשמרת בית אב אחרת – של יום אחר בשבוע זה. רב נחמן אמר, טומאה היתר היא בצבור, ומחמת כן לא מהדרין – לא מחזירים וטורחים עבור הקרבה בטהרה. ורב ששת אמר, טומאה דחיה היא בצבור ומקריבים בטומאה רק בדיעבד, ולכן מהדרין לעשות בטהרה, אף אם לשם כך צריכים להביא כהנים מבית אב אחר. דעה שניה בביאור שיטתם: איכא דאמרי, אפילו היכא דאיכא – באופן שיש כהנים מהורין וטמאין בטהרה – באותו בית אב, מכל מקום פליגי רב נחמן ואמר, שעבדי נמי כהנים טמאין ולא רק הטהורים שבהם,

אלא לאו – האם אין זה בהכרח שכונת המשנה להשוות דין בועל נדה לטמא מת לענין טומאתם שבעה ימים, ואמנם אין חידוש הקושיא על רב שימי שאמר שבועל נדה כנדה ואינו טובל אלא בלילה. מיישבת הגמרא: לא, לעולם כוונת המשנה להשוות בועל נדה לטמא מת לענין טומאתם שבעה ימים, ואמנם אין חידוש בזה שהרי מפורש בפסוקים שמשך טומאתם שבעה, מכל מקום הסיפא של המשנה אצטריךא ליה, במה שהוסיפה אלא שחמור ממנו בועל נדה מטמא מת, שבועל נדה מטמא משבב ומושב – מצעות ששכב או ישב עליהן ולא נגע בהם וכגון שהיו כמה מצעות ונגע רק בעליונה, ונטמאו בכך כפיטמא קלה – ראשון לטומאה, שבכוחו לטמא אחרים, אך אינם נעשים אב הטומאה שבכוחו לטמא אף אדם וכלים, ואילו טמא מת אינו מטמא אלא מה שנגע בו ואין לו דין טומאת משכב ומושב כלל. מקשה הגמרא על רב שימי מברייתא שמפורש בה שבועל נדה אינו כנדה וטובל ביום: תא שמע, דתני רבי תימא, הוב והנה והמצורע והמצורעת ובעל נדה וטמא מת, מבילתן ביום, נדה ויולדת, מבילתן בלילה, מטיקה הגמרא: תיובתא – אכן מברייתא זו קשה על רב שימי. ומאחר ונדחו דבריו הרי שלמסקנת הגמרא מפרישין את הכהן גדול שבעה ימים קודם יום הכיפורים ואינו צריך להוסיף שעה קודם השקיעה ביום שלפני זה, ואם יטמא ביום פרישתו יטבול בערב יום הכיפורים ויעריב שמשו בליל יום הכיפורים ויוכשר לעבודה. נתבאר עד כה הטעם שמפרישים את הכהן גדול מאשתו מחשש לטומאה. שואלת הגמרא: ועד שאותה מפרישו מוטמאת ביתו – אשתו, הפרישה גם ממחיצת כל שאר בני אדם, שמא ימות לפתע אדם לצידו ויטמאהו שבעת ימים בטומאת אהל משום טומאת המת. משיבה הגמרא: אמר רב תחליפא אבהו דרב הונא (בר תחליפא) משמיה דרבא, ואת אומרת – ממה שלא חששו לכך מוכח, שטומאת המת הותרה היא בהיתר לכתחילה לצורך עבודה בקרבן ציבור. ולפיכך אין צריך להפרישו מחשש שיטמא במת,

המשך מעמוד כד

החגיגה התקיימה בשבת²⁶⁶, והשתתף בו ציבור גדול. היתה לנו אז דירה גדולה, וכל החדרים היו – כפי שנהוג לומר – דחוסים. מרוב צפיפות היו חלק מהמשתתפים עוזבים את המקום, וחדשים היו מגיעים. גם אצלי היו נשים ומספר ניכר של צעירות, ומכל מין היו מכל שכבות הציבור. האירוע התחיל מסתמא בשעה שתיים-עשרה – מובן שכבר אינני זוכרת בדיוק – אחרי התפילה בבית הכנסת. הגברים ישבו באולם הגדול, ואנו הנשים היינו כאן, בחדר-האוכל הגדול. כמובן, השולחנות היו ערוכים בהרחבה, הן אצל הגברים והן אצלנו, כלומר אצל הנשים. בשעה שלוש-ארבע החלו להיראות פנים בוכיות של זקנים וצעירים. רציתי להעיף מבט אל האולם כדי לדעת מה הסיבה לדמעות, אך האולם היה דחוס כל-כך בראשים, עד שלא יכולתי לראות דבר. כששאלתי על כך, סיפרו לי שהאב ביקש מהבן – ייבדל לאורך ימים – שיבטיח לו דבר-מה. מאחר שאני עצמי לא הייתי בתוך האולם, אינני יודעת באיזה אופן התנהלו הדברים. אבל, כך נראה, התשובה לא ניתנה מיד. הכל התהלכו בהתפעלות רבה מגדלותו של ילד כה צעיר, המסוגל להיות כה מחושב וכה זהיר בתשובתו. מה היה שם בפירוט – אינני יודעת; אבל בשעה שש-שבע – אני זוכרת שהאור בחוץ כבר לא היה מלא – אותן פנים בוכיות שראיתי קודם לכן התמלאו שמחה רבה, ומתוך האולם נשמעו קולות של ריקודים ושירה סוחפים כל-כך...

השמחה הפכה גדולה כל-כך עד שהשפיעה גם על אלו שלא היו שם. הורגש שבתוך-תוכה של התלהבות זו טמון תוכן רב-משמעות, ושהן השאלה והן נותן התשובה עשויים להיזכר לאורך ימים.